Arkæologisk Forum

Nr. 42
2020

Særtryk

Indhold

Leder

Redaktionen 1

Midt i en (ned)brydningstid

Spejlinger: Fragmentet og det arkæologiske

Redaktionen 3

Spejlinger
Fragmentet og det arkæologiske

Lone Claudi-Hansen* 5

Ræk mig hammeren
Om keramik, kompensation og klassificering

Anna Severine Beck* 11

Hus eller ej?
Refleksioner over det arkæologiske hus

Karl Hjalte Raun Maack* 17

Refleksioner omkring det arkæologiske
– perspektiver omkring digital data

Artikel

Mette Palm 23

Drømmen er at blive arkæolog
Erhvervspraktik for 8.-9. klasse på aarkæologiske museer

Konferenceindtryk

Jakob Schlein Andersen 31

Datering af jernalderens huse
Indtryk fra en debatdag om AMS-dateringer, hustypologi og bebyggelsesudvikling med udgangspunkt i jernalderhuse

Replik

Kristian Kristiansen 37

The future of Nordic TAG?
Every new generation of archaeologists defines its own needs

Uddannelse

Rasmus Holst Nielsen 37

Arkæologer på barrikaden for overlevelse som fag

*Fagfællebedømt artikel
* Peer reviewed Paper

af Redaktionen

Spejlinger

Fragmentet og det arkæologiske

I denne udgave af "Spejlinger" har vi bedt tre forfattere diskutere det fragmenterede og ukomplette i forhold til det arkæologiske materiale indenfor hver deres felt: keramik, det arkæologiske hus samt arkæologisk databehandling og digitalisering. Udgangspunktet for diskussionen er artiklen: Nativ, A. 2017. No compensation needed: On archaeology and the archaeological. *Journal of Archaeological Method and Theory*, 24 (3), 659–675.

Målet i A. Nativs artikel *No compensation needed: On archaeology and the archaeological* (2017) er at diskutere den gængse forståelse af, hvad arkæologi og det arkæologiske er. Teoretisk set har artiklen rødder i Object-Oriented Ontology (OOO), der ligesom andre dele af bølgen af New Materialism, kalder på et fornyet fokus på ting (objekterne). Ifølge OOO skal ting opfattes (og studeres) som ligeværdige dele af verden; på lige fod med mennesker. Med andre ord er udgangspunktet, at der er et symmetrisk forhold mellem ting og mennesker (se også Olsen 2010). Artiklens formål er dog ikke at formulere OOO, som et nyt teoretisk paradigme for arkæologien, men derimod at forfølge, hvad OOO har af mere konkrete konsekvenser for arkæologiens praksis og mål. Selvom diskussionens udgangspunkt således er forankret i det teoretiske, indeholder den væsentlige metodiske overvejelser.

Artiklens hovedargument er, at arkæologien har en negativ forståelse af det arkæologiske materiale, da det primært forstås som fragmenteret og ukomplet. Baggrunden, argumenterer Nativ, er en italesættelse af det arkæologiske materiale som henholdsvis "rester" – forstået som efterladenskaber fra fortiden, som "forstyrrede" – forstået som påvirket af naturlige og kulturelle processer i forhold til sin oprindelige fremtoning og som "statiske" – forstået som fjernet fra den oprindelige dynamiske handling. Alene det faktum at det forhistoriske menneske er fraværende i det arkæologiske materiale gør, ifølge forfatteren, at materialet altid fremstår mangelfuldt. Konsekvensen er, at meget arkæologisk arbejde består i at kompensere for disse mangler ved for eksempel at indsamle mere data, at lave mere nøjagtige prøver, at identificere forstyrrelser for at kunne tage højde for disse, at bruge analogier, andre kildegrupper og teoretiske modeller fra andre felter i fortolkningerne, der kan dække for "hullerne" i det arkæologiske materiale. Men ved inddragelsen af andre kildegrupper, fx historiske kilder eller etnografiske analogier, der traditionelt opfattes som mere komplette, kan det arkæologiske materiale komme til at fremstå endnu mere ukomplet.

Om Spejlinger

Idéen med artikelserien "Spejlinger" er at præsentere en aktuel arkæologisk problemstilling fra den internationale litteratur (tidsskrifter, konferencer, bøger mv.) og lade udvalgte skribenter spejle denne i en specifik kontekst, der er relevant for dansk arkæologi. Skribenterne skal således ikke diskutere den oprindelige tekst i klassisk forstand, men derimod bruge tekstens udlægning af den givne problemstilling til at se på sit eget felt og materiale på en ny måde. Opgaven er på den måde at "tænke med" den oprindelige tekst samtidig med, at der selvfølgelig er rum til at være uenig med tekstens udlægning af problemstillingen.

Håbet er, at "Spejlinger" vil fungere som en slags "åben læseklub", der både vil inspirere og provokere til at se arkæologien i Danmark i en større sammenhæng – og måske ovenikøbet på helt nye måder.

Den negative opfattelse af det arkæologiske materiale, giver, ifølge Nativ, alvorlige problemer og begrænsninger for arkæologien som felt, i og med at det arkæologiske alt for hurtigt i processen bliver omformet til 'noget andet' end det oprindeligt var. Med Nativ's egne ord:

"*The heart of the matter is that the archaeological is too quickly and too readily made to serve purposes that are far removed from its concrete conditions. It is immediately put into the grinder of reverse engineering that seeks to discover what it once was, but in the process neglects to consider what it is"* (Nativ 2017:660). Det sker, fordi dét, som studeres (det arkæologiske materiale), og dét, som er målet at vide mere om (fortidens liv), reelt er to forskellige ting, hvorimod i et felt som antropologi er analyseobjektet og interesseobjektet i langt højere grad det samme, fordi de mennesker, der fx interviewes, også er de mennesker, der studeres. Fordi målet for det arkæologiske studie på den måde bliver noget andet end at studere det arkæologiske materiale i sig selv, betyder det, at der kun bliver et begrænset engagement med det arkæologiske materiale. Men dermed, argumenterer Nativ, opstår der også en manglende tillid til det arkæologiske materiale i sig selv.

Problemerne kan, ifølge Nativ, kun overkommes ved at omtænke opfattelsen af det arkæologiske (materiale), selvom dette kan indebære en reel omtænkning af målet med arkæologien som felt. Hvor målet for arkæologien traditionelt set har været at rekonstruere og forstå fortiden, foreslår Nativ, at arkæologiens mål i højere grad skal være at forstå det arkæologiske i sig selv og bruge det som udgangspunkt for en ny måde at arbejde med arkæologien på. Dette indebærer blandt andet at forstå det fragmenterede og ukomplette ved det arkæologiske materiale ikke som noget der er tabt, men som et fravær, der er en præmis for det arkæologiske materiale og som på den måde er med til netop at gøre det arkæologiske materiale til det, som det er (se også Bille & Sørensen 2008). Artiklen rummer ikke nogen klart definerede forslag til, hvordan man kan arbejde videre med det fragmenterede i praksis, da det opfattes som noget, der skal eksperimenteres med før en mere konkret form på en anden arkæologi kan formuleres.

Artiklen afsluttes derfor med en kraftig opfordring til at eksperimentere med andre måder at tænke arkæologi og det arkæologiske på – også i praksis, fordi *"a confidence in what is actually excavated in the field has to be build up from the bottom"* (Nativ 2017:671).

Denne opfordring gives hermed videre til vores skribenter. I denne udgave har redaktionen spurgt henholdsvis Lone Claudi Hansen, Anna Severine Beck og Karl Hjalte Raun Maack. Lone er museumsinspektør ved Museum Vestsjælland og har specialiseret sig i studiet af ældre jernalders keramik, blandt andet ud fra eksperimentel arkæologiske forsøg. Anna er museums-inspektør ved Museum Sydøstdanmark, og uddannet ph.d. fra Aarhus Universitet. Udgangspunktet for Annas ph.d.-projekt var en undersøgelse af det arkæologiske hus som fænomen. Hjalte er uddannet ph.d. fra Heidelberg Universitet, hvor han har specialiseret sig i arkæologisk databehandling og digitalisering. Han har desuden mange år erfaring fra feltarkæologien.

De spørgsmål som vi har bedt skribenterne om at forholde sig mere specifikt til inden for deres felt er:

- Hvilken rolle har det fragmenterede og ukomplette i forhold til det arkæologiske materiale spillet inden for dit felt?
- Hvordan kunne en ny tilgang til det fragmenterede og ukomplette i det arkæologiske materiale inden for dit felt præsentere materialet på en ny måde?
- Hvad kunne en ny tilgang betyde for dit forsknings-felt i fremtiden?

Og hermed giver vi ordet videre til vores skribenter.

Litteratur

Bille, M. & T. Flohr Sørensen 2008
I fraværets nærvær.
Arkæologisk Forum 19, 32-35.

Nativ, A. 2017
No compensation needed: On archaeology and the archaeological.
Journal of Archaeological Method and Theory, 24 (3), 659–675.

Olsen, B. 2010
In Defence of Things. Archaeology and the Ontology of Objects.
Lanham: Altamira Press.

af Karl Hjalte Raun Maack, arkæolog, Horsens Museum*

Refleksioner omkring det arkæologiske

– perspektiver omkring digital data

Følgende artikel diskuterer og reflekterer på baggrund af Assaf Nativs artikel: No compensation needed: On archaeology and the archaeological (2017) over hvordan det arkæologiske og det arkæologiske materiale skal forstås. Mange synspunkter er delt med forfatteren, men med en forskel i synspunktet om hvad det arkæologiske er og hvordan det arkæologiske materiale og optegnelser skal håndteres. Assaf Nativ foreslår flydende klassifikation, hvorimod denne artikel foreslår multiklassifikationer. Ligeledes ønsker Assaf Nativ at finde det unikke ved det arkæologiske. Denne artikel foreslår, at det arkæologiske er unikt ved at transformere information til data med henblik på at muliggøre mange perspektiver og åbne for andre discipliner, fordi det arkæologiske indeholder ikke en foruddefineret sti fra undersøgelse til konklusion. For at håndtere det arkæologiske og det arkæologiske materiale er det nødvendigt at tilpasse dokumentationen af tilstedevær og fravær, samt registrere ændringer i klassifikationer ved forandringer af kontekst og teorier. Målet er, at det arkæologiske fremstiller, hvad det arkæologisk materiale er, for at demonstrere alt hvad det bliver og var.

Med afsæt i nedenstående citat vil der reflekteres over det arkæologiske, det arkæologiske materiale og det arkæologiske formål:
"The heart of the matter is that the archaeological is too quickly and too readily made to serve purposes that are far removed from its concrete conditions. It is immediately put into the grinder of reverse engineering that seeks to discover what it once was, but in the process neglects to consider what it is." (Nativ 2017:660).

Som det ofte er, når man bliver konfronteret med et nyt perspektiv omkring arkæologisk forståelse, bliver man tvunget til at perspektivere og relatere sin egen tilgang. Dette gør sig også gældende i følgende refleksion over Assaf Nativ's artikel: *No compensation needed: On archaeology and the archaeological*. Fokus i denne refleksion over Assaf Nativ vil være på det digitale arkæologiske datasæt og dataforståelse. Generering af det digitale arkæologiske datasæt vil blive undersøgt og diskuteret i forhold til fortolkning og teoridannelse. Fokus vil særligt være på statiske og dynamiske digitale dataprocesser for entiteter, i form af hvordan objekt, variabel og værdi giver den bedste repræsentation af fortiden. Dermed ikke ment, at der er forskel på analog arkæologisk data og digital arkæologisk data, men at der er forskel på, hvordan data kan bearbejdes. Al primær analog og digital data genereres som statisk repræsentation af objekter. Det er konvertering af observeret information til data. Samling af data i datasæt omdannes oftest til digitale datasæt, da dette giver muligheder for at udvide, dele og behandle data. Det arkæologiske materiale bliver målt og vejet for at beskrive *hvad det er*. Dette er den vigtigste opgave for arkæologien: at omdanne information til data; til noget der kan behandles og analyseres.

Arkæologisk information

Den arkæologiske ontologi er styret af, hvordan noget eksisterer og hvordan det relaterer til resten af verden uden længere rigtigt at være. Fordi det arkæologiske er ikke *hvad det var*, men *hvad det er* og *bliver*. Rettelig skriver Nativ derfor også, at det arkæologiske bliver til i en forhandling imellem forskellige videnskaber, der hver især kompenserer for tings forandring og fragmentering gennem tid (Nativ 2017:662). Ydermere beskriver Nativ, at klassifikationen af det arkæologiske materiale bør være flydende, ikke statisk. Jeg er fuldstændig enig i Nativs observationer omkring, at det arkæologiske ikke skal være statisk, men er ikke enig i Nativs anbefaling om, at klassifikation skal være flydende. Derimod mener jeg, at den flydende klassifikation i stedet skal indeholde dynamisk klassifikation baseret på momentane begivenheder. Dette giver mulighed for flere sluttede klassifikationer frem for én fast repræsentation af, hvad en undersøgt entitet er, og bringer dermed større fokus på, hvad det

arkæologiske materiale *bliver,* ud fra udgangspunktet om hvad det arkæologiske materiale *er*. Distinktionen herimellem drejer sig om transformering fra information til data, og om fokus skal være på værdier eller relationer. Den arkæologiske transformation og rekonstruktion af information til data er en arkæologisk præmis. I kontekst kan vi relatere genstand, fænomen eller lokalitet væk fra den negative fragmentering af bevaret information. Derfor er relationer imellem data og databasestrukturer af den vigtigste arkæologiske nødvendighed. Uden relationer mister objekter og lokaliteter deres mening og bliver i stedet enkeltstående og antikvariske. For at omsætte arkæologisk information er vi derfor nødt til at behandle indsamlet information ligeværdigt og neutralt, således at den arkæologiske transformation fra information til statisk data ikke bliver et endemål, men et kortvarigt moment i en proces imod dynamisk data og bedre forståelse.

Objekter, relationer og værdier

At studere alt i vores omgivelser som ligeværdige og neutrale objekter og fænomener er en vanskelig procedure, fordi vi ikke ser på objekter, fænomener og mennesker som ligeværdige, når vi konfronteres med dem. Ifølge Object-Oriented Ontology, *OOO,* og New Materialism består virkeligheden af eksistens og karakteristika i en sammenhæng, der ikke kan eksistere uden hinanden (Yoran 2018: 121). Objekt-orienteret datastruktur og programmering går langt tilbage i tid, men er blevet fremhævet igen i nuværende bølge af *Object-Oriented Programming* for at skabe helhedsberegning af store datasæt til kunstig intelligens og realtidssystemer. Dette gøres med henblik på, at beregninger og segmenter af kode kan udveksles og tilgås i forskellige niveauer af databehandling, således at programmering og kodelinje bliver en helhed af elementer, der kan bruges igen og igen på kryds og tværs af materialet, og ikke i en lineær hierarkisk udvikling, der følger én bestemt sti baseret på fastlåste datavariabler og grupper.

Den arkæologiske kontekst af objekter med variabler er fragmenter af et tidligere fortidigt "hele". Det arkæologiske er bevaret information fra en tidligere fortidig helhed, men destrueres fra begyndelsen via en kontinuerlig sekvens af tab (Collins 1975:29). Sammensætning af datavariabler og grupper ud fra én arkæologisk lokalitet er en umulighed. Derfor er det nødvendigt at skabe data fra flere kontekster og lokaliteter. Det arkæologiske er heller ikke data fra én kontekst men mange. For Object-Oriented Ontology og lignende retninger inden for New Materialism er det arkæologiske et netværk af forbundne objekter og fænomener, der er *inextricably entangled* (Olsen 2010:145). Det arkæologiske og det arkæologiske materiale er derfor lige så meget dets relationer, som dets egenskaber og karakteristika. Digital arkæologisk datahåndtering passer rigtig godt sammen med denne tankegang omkring egenskaber og relationer i en sammenhæng, der ikke kan eksistere uden hinanden. Objekter med variabler bliver ligeværdige eller neutrale som "1" for tilstedeværelse, "0" for manglende repræsentation, og alt derimellem, der angiver graden af tilstedeværelse. I modsætning til en hierarkisk databasestruktur med en-til-flere relationer imellem tabeller er objekt-orienterede databaser hybridiseret tovejs. Relationer er flade og dynamisk udviklende, for at tilgodese datas livscyklus og bæredygtighed. Relationer kan på denne måde gå på tværs af data og samskrive data som et kompleks, der udvikler sig løbende. Objekt-orienterede databaser kan ses brugt i forskellige datastrukturer til helhedsfremstilling af arkæologisk data i mere dynamiske relationelle databaser, såsom *CIDOC CRM*[1], *ARIADNE*[2] (Aloia et al. 2017; McKeague et al. 2012), *SARA/SAmlingsRegistrering og Administration*[4], *RISH/Archaeo.dk* (Jensen 2018), *Intrasis*[4]*, GARD* og *Archaeoinfo*[5] *(*Madsen 1999; 2004) og mange flere. Objekt-orienteret relationel databasestruktur giver flere udviklingsmuligheder frem for et enkelt slutmål (Figur 1). Ligeledes karakteriseres alt på lige fod som objekter, og fremgangsmetode for alle elementer er altid den samme. Dette gør, at datastrukturen genbruges, når data udvides og udvikler sig, og derfor ikke bliver fastlåst ved ændringer i regler eller datatyper.

Traditionelt har databasestrukturer til arkæologisk data været hierarkiske, såsom Museernes Udgravningsdata, MUD, i Danmark og The Integrated Archaeological Database system, IADB, i Storbritannien. Hierarkiske databaser giver dog problemer i forhold til arkæologisk data. Dette skyldes, at arkæologisk data i realiteten sjældent forbliver statisk, men derimod er dynamisk og foranderlig datatransformering i forhold til ændringer omkring kontekst og forståelsen af kontekst i tid og rum. Hvis forståelsen af kontekst ændres, ændres objektforståelsen og vice versa. En objekt-orienteret databasestruktur gør arkæologisk klassifikation af objekter og kontekster mere neutral via ensartede muligheder for at tilføje værdier på tværs af strukturer

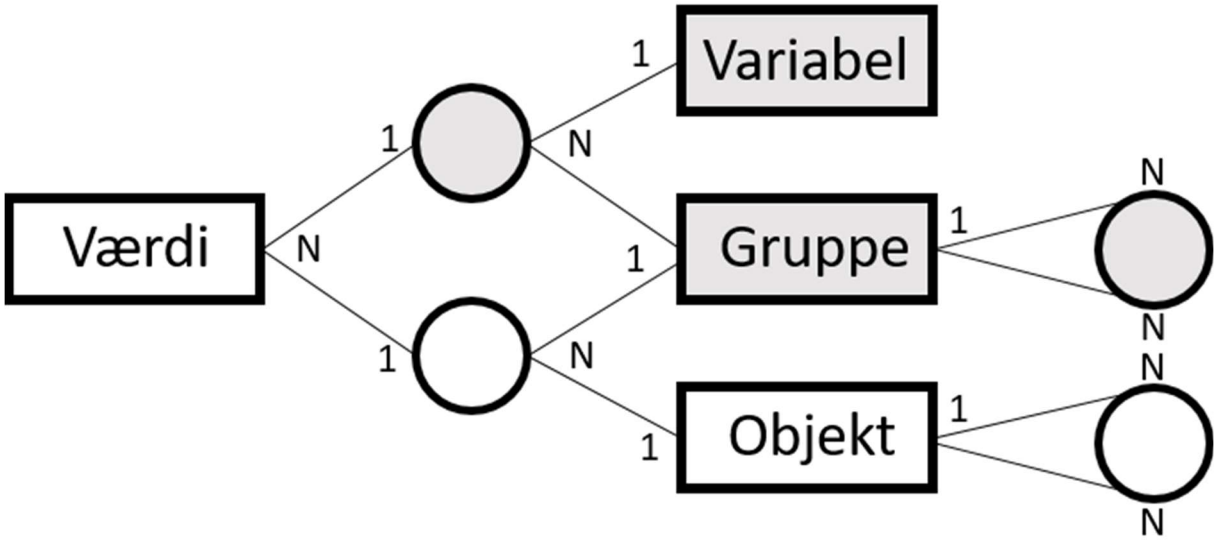

Figur 1: Objekt-orienteret relationel entitets-datastruktur (efter Madsen 2003:3). Regler ligger i variabler og grupper, og observationer i objekter og værdier. Alt består af entiteter, der behandles som objekter. Alle objekter indgår i grupper, men grupperne defineres af objekterne. Alle grupper er en del af en sammenhæng beskrevet via variabler. Objekter og variabler indeholder værdier. Det hele er forbundet, da objekter har relation til variabler via værdier og grupper. Dataværdier kan kun indtastes med relation til variabel, gruppe og objekt. Objekter har unikke kvaliteter, og ikke kun grundet dets relation til grupper og variabler. Objekter og værdier er observerbar data, og variabler og grupper er klassificeret data. Objekter er ligeledes relateret til andre objekter, for at krydsreferere. På samme vis har gruppe krydsreference til andre grupper, for enten at tilskrive direkte relation, eller normalisere klassifikationen ved at oprette en ny gruppe. Relationerne er én-til-mange/1 til N, men grundet krydsreference, og intern sammenhæng for alle objekter, i praksis også mange-til-mange/N til N imellem grupper og objekter.

på baggrund af, hvad det er, men også, hvad det bliver. Relationer kan derfor i princippet indeholde mange-til-mange ved at repræsentere objekter som unikke entiteter i stedet for sammenlægning i grupper til udvikling fra en-til-mange. Objekt-orienteret datastruktur skaber mulighed for at tilføje og relatere på tværs af datastruktur (Figur 2). Objektet skaber klassifikationen i objekt-orienteret data. Hvorimod, ved hierarkisk datastruktur, skaber klassifikationer objektet. Dette har særligt betydning for mulighederne for at tilføje og ændre data.

For eksempel, er omdannelse af alt til enkeltstående objekter særlig vigtigt for den historiske byarkæologi, som konstant kræver tilpasning for at kunne redegøre for byers multimodale forandring i rum og tid (van Ruymbeke 2015:249-252). En mur tilhører ikke nødvendigvis kun én bygning, men kan tilhøre mange bygninger igennem tid. Det kræver en dataopbygning, der tilgodeser mulighederne for at lave dynamisk udvidelse og tilføje flere variabler og værdier i flere skalaer med dikotomiske fortolkningsalternativer, således at der ikke er én sluttet klassifikation, men at der tilføjes flere, sluttede klassifikationer til det samme objekt. Dette er med til at konfrontere den indbyggede problematik med det arkæologiske datasæt. For det arkæologiske datasæt er fragmenteret, men data er forhåbentligt den bedst mulige repræsentation baseret på vanskelige vilkår og nødvendige kompromisser. Et datasæt bliver derfor momentvis opfattet, som sluttet data til bearbejdning grundet den destruktive omstændighed omkring arkæologi og dets grundlag for undersøgelse.

Behovet for at se på arkæologisk materiale, som relationer i sammenhæng, er derfor absolut nødvendig. Det er dog oftest først muligt at se sammenhængen eller de relationer, man har glemt, når man har lavet en fortolkning. Derfor er en fortolkning ofte også kun den bedst tilgængelige repræsentation af en sandhed om fortiden på det givne tidspunkt, men ikke nødvendigvis en komplet sandhed. Man skal derfor ikke underkende

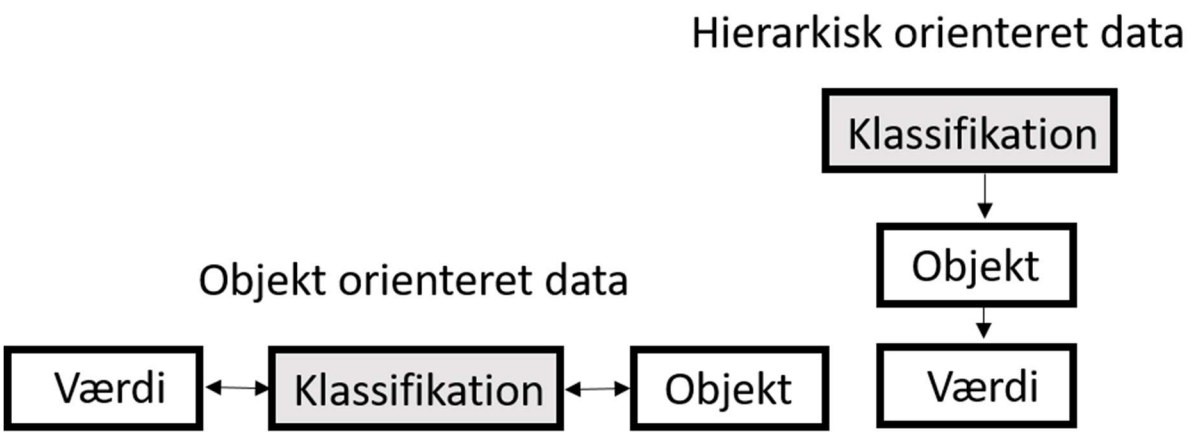

Figur 2: Grov skematisering af Objekt orienteret data i modsætning til hierarkisk orienteret data. Udvikling bevæger sig horisontalt fremfor vertikalt.

værdien af at tage de første skridt og drage nye konklusioner. Både positive og negative resultater gør os klogere. Begge dele gør, at vi kontinuerligt kan tilføje nye objekter til vores datasæt. Derfor er det nødvendigt med mulighed for kontinuerlig tilføjelse af nye regler og heraf datastruktur. Data, og særligt den digitale data, bør desuden indeholde den nødvendige metadata, for at man kan referere, starte forfra og slutte fra et neutralt udgangspunkt. Ny viden skabes ikke nødvendigvis kun på konklusionerne af andre, men også ved at se på data i nyt lys. Med en objekt-orienteret datastruktur og programmering, er datasæt konstrueret til at være digitalt dynamiske. Dette indebærer bl.a. større potentiale for at række på tværs af institutioner og discipliner ved at behandle al data ud fra samme start-punkt: som et objekt i sammenhæng. Et neutralt startpunkt for alle entiteter og fænomener er både en nødvendig tilgang og en tilgang, som arkæologien er fuldstændig bevidst om. Indeholdt i en neutral objekt-håndtering af entiteter via objekt-orienteret data-struktur er også en funktion af, at det arkæologiske ikke bare er en metode indeholdende forskellige discipliner, men også at det arkæologiske standardiserer information til bæredygtig data med mange discipliner og perspektiver in mente. Dette kræver, at data er *informationsbegivenheder,* der tilføjes og ikke bare ændres. Data får således livscyklus i form af flere klassifikationer, variabler og grupper. Dette skaber mere data, men også bedre data, der bibeholder mest mulig information til fortolkning og forståelse fra flere perspektiver.

Arkæologisk data og videnskab

Det er Nativs formål at genoverveje den arkæologiske singularitet, og dermed definere det særegent arkæologiske imellem kulturstudier og naturstudier (Nativ 2017:663). For der er en pointe i, at det arkæologiske mangler eksistensgrundlag som et viden-skabeligt felt. Således at det arkæologiske ikke kun er metode, men også et felt, der er unikt. Dette har altid været en af arkæologiens helt store udfordringer. Det arkæologiske er anvendt omskrivning af fysiske og metafysiske tilstande for kultur og natur i tid. Det arkæologiske er, ifølge Nativ, negativ transformering fra det arkæologiske ind i nye discipliner, for at kompensere for dets mangler (Nativ 2017:673). Men det er muligvis også heri styrken og det unikke ved de arkæologiske opstår: Evnen til at favne andre discipliner. Således er datatransformering og kompensation fra andre discipliner for objekter, fænomener og formationsprocesser, ikke negativt for den arkæologiske singularitet og proces. Den arkæologiske singularitet, som Nativ fremhæver, findes i arkæologiens behov for at være alting og ingenting. Det arkæologiske ligger i restinformation, forvrænget information og statisk information påvirket af tid (Nativ 2017:660). Hvorimod, hvis arkæologisk data ikke er restinformation, for-vrænget information og statisk information påvirket af tid, så vil det ikke være arkæologisk, men historisk, sociologisk eller antropologisk information (Nativ 2017:667). Men det er måske også det, der skaber det unikke, og dermed den arkæologiske disciplins styrke:

At det arkæologiske ikke er låst af én tilgang, én metode, én teori eller én disciplin. At det arkæologiske er tværdisciplinært. Og dermed, at det arkæologiske er en metodisk tilgang, der får værdi gennem sine muligheder for at omskrive observationer til tværdisciplinære betragtninger, der har fundament i flere discipliner. Dette gøres ved at behandle det undersøgte, objekterne, som unikke med tilføjede observationer og dynamiske regler. Objekter og værdier er neutrale, men tilføjes regler alt afhængig af den disciplin, der vil undersøge. Hvis dette bl.a. bliver målet for det arkæologiske, bliver det også dét, der gør det arkæologiske særegent. At arkæologien er tiltænkt at generere bæredygtig neutral data, der kan undersøges uafhængig af synsvinkel og disciplin. For arkæologi er en videnskab, der er destruktiv, og dette kommer med et stort ansvar. Gentagelse og reproduktion er ikke mulig, og der fjernes og forstyrres allerede før første dokumentationsfortolkning. Den enkelte observation og fortolkning er statisk, men har potentiale til at blive en del af en dynamisk datastruktur til udvikling for bedre forståelse af fortiden, således at vi som udgangspunkt har plads til ustruktureret og struktureret data. Objekt-orienteret datastruktur giver et midlertidigt kompromis til forståelse af fortiden. Konklusioner er ikke en finit fortolkning af fortiden, men en dynamisk tolkning, der konstant bliver forandret og forbedret efterhånden som mere information tilføjes. Dette er derfor også en modsætning til Nativs søgen efter det arkæologiske særegne (Nativ 2017: 673). Det arkæologiske særegne er her allerede, fordi det evner at se på tværs af discipliner. Det arkæologiske konstruerer sammenhæng af *hvad det er,* for at bibeholde alt *hvad det bliver* og dermed kunne gøre *hvad det var* dynamisk. En uendelig tilpasning, der ikke begrænser muligheden for fortolkning og klassifikation, men som derimod giver mulighed for reevaluering på tværs af data ved tilføjelse af objekter eller forandrede regler, og dermed omdanner arkæologisk information til bæredygtigt arkæologisk data. På sin vis er dét den eneste vej frem, hvis vi skal blive ved med at skabe ny data og ny viden. Hvis ikke, er resultatet ensrettede datablindgyder.

Litteratur

Aloia, N., C. Binding, S. Cuy, M. Doerr, B. Fanini, A. Felicetti, J. Fihn, D. Gavrilis, G. Geser, H. Hollander, C. Meghini, F. Niccolucci, F. Nurra, C. Papatheodorou, J. Richards, P. Ronzino, R. Scopigno, M. Theodoridou, D. Tudhope, A. Vlachidis & H. Wright 2017
Enabling European archaeological research: The ARIADNE E-infrastructure.
Internet Archaeology, 43, 1-21.

Collins, M. 1975
Sources of bias in processual data: an appraisal.
I: J. Mueller (red.) *Sampling in Archaeology*, University of Arizona Press Tucson, 26-32.

Jensen, P. (2018)
Semantically enhanced 3D: A web-based platform for spatial integration of excavation documentation at Alken Enge, Denmark.
Journal of Field Archaeology, 43, no. 1, 31-44.

Madsen, T. 1999
Coping with complexity. Towards a formalised methodology of contextual archaeology.
Archeologia e Calcolatori, 10, 125-44.

Madsen, T. 2003
ArchaeoInfo. Object-oriented information system for archaeological excavations.
Paper presented at conference: *Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology, 8-12 April, Siena, 1-11.*

Madsen, T. 2004
Classification and archaeological knowledge bases.
I: A.G. Lange (red.) *Reference Collections. Foundations for Future Archaeology*, Amersfoort, ROB, 35-42.

McKeague, P., A. Corns and R. Shaw. 2012
Developing a Spatial Data Infrastructure for Archaeological and Built Heritage.
International Journal of Spatial Data Infrastructures Research, 7, 38–65.

Nativ, A., 2017
No compensation needed: On archaeology and the archaeological.
Journal of Archaeological Method and Theory, 24 no. 3, 659–75.

Olsen, B., 2010
In Defence of Things. Archaeology and the Ontology of Objects.
Lanham: Altamira Press.

van Ruymbeke, M., C. Carré, V. Delfosse, P. Hallot, M. Pfeiffer & R. Billen. 2014
Towards an archaeological information system: Improving the core data model.
I: I. Costa, F. Djindjian, F. Giligny & P. Moscati (red.)
Proceedings of the 42nd Annual Conference on Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology, Paris, France, 245-56.

Yoran, G. 2018
Objects In Object-Oriented Ontology And Object-Oriented Programming. I: CIDOC Conceptual Reference Model. 2018. Definition of the CIDOC Conceptual Model. Version 6.2.3 May 2018. Produced by the ICOM/CIDOC Documentation Standards Group, Continued by the CIDOC CRM Special Interest Group. URL: http://www.cidoc-crm.org/ ; ISO 21127 : 1/12-2019.

Link

1. CIDOC Conceptual Reference Model. 2018. Definition of the CIDOC Conceptual Model. Version 6.2.3 May 2018. Produced by the ICOM/CIDOC Documentation Standards Group, Continued by the CIDOC CRM Special Interest Group. URL: http://www.cidoc-crm.org/ ; ISO 21127 : 1/12-2019.
2. ARIADNE. URL: http://portal.ariadne-infrastructure.eu : 1/12-2019
3. SARA: Samlingsregistrering og -administration. URL: http://slks.dk/museer/museernes-arbejdsopgaver/registrering/projektsara/ : 1/12-2019
4. Intrasis. URL: https://www.intrasis.com/ : 1/12-2019
5. Archaeoinfo. URL: https://www.archaeoinfo.dk/ : 1/12-2019

Nr. 42
2020

Arkæologisk Forum

I Arkæologisk Forum er et fagligt tidsskrift der søger at sætte det arkæologiske fag ind i en større sammenhæng – både videnskabeligt og samfundsmæssigt. Her kan både arkæologisk faglige og fagpolitiske emner behandles og debatteres.

Skriv til Arkæologisk Forum:
Arkæologisk Forum modtager gerne bidrag. Kontakt redaktionen, og få råd og vink om indhold, læsere, formaliteter, deadlines m.v.

Fagfællebedømmelse:
Generelt bliver tekster i Arkæologisk Forum fagfællebedømt. Fagfællebedømte artikler er markeret med en stjerne (*) ved forfatternavnet.

Kontakt:
redaktion@archaeology.dk
www.archaeology.dk

© Forfatterne og Arkæologisk Forum.
Artikler, indlæg og billeder må ikke mangfoldig-gøres i nogen form uden skriftlig tilladelse fra redaktionen.

Redaktion:
Anna Beck (ansv. redaktør)
Jette Rostock
Mette Palm
Ole Thirup Kastholm
Signe Lützau Pedersen
Susanne Klausholm Dolleris
Kamilla Majland

Udgiver:
Foreningen af Fagarkæologer – FaF

Forsidebillede:
Erhvervspraktikanter afprøver drømmen.
© Museum Nordsjælland

Tryk og oplag:
Holbæk Museum trykker 250 stk.

Arkæologisk Forum udkommer:
Juni og december

Abonnement og løssalg private:
175,- kr. årligt (2 numre)
87,50 kr. pr. nummer

ISSN 1399-5545

Foreningen af
Fagarkæologer
faf@archaeology.dk
www.archaeology.dk